

DEURES D'ESTIU 2n ESO

Alumnes amb les competències no assolides (NA)

Els alumnes que tinguin la matèria de Llengua Catalana i Literatura amb les competències no assolides (NA) han de fer les tasques que acompanyen aquest document.

Els deures d'estiu caldrà presentar-los al professor/a durant la primera setmana de curs.

Aquesta feina s'haurà de presentar en un dossier. A la portada s'inclourà el nom de la matèria, el nom de l'alumne i el grup de classe al qual pertany.

Els deures presentats comptaran un 50% de la nota de recuperació d'aquesta matèria. En cas de no portar-los es comptarà únicament la nota de l'examen de recuperació que es durà a terme durant el mes d'octubre.

Alumnes amb les competències assolides

Durant la primera setmana de curs, els alumnes que hagin aprovat la matèria de Llengua Catalana i Literatura poden lliurar al professor/a la següent tasca:

Fitxa de lectura que adjuntem, a partir de la lectura d'un llibre escrit en llengua catalana. Podeu triar lliurament o bé escollir entre el llistat que us proposem. Podreu trobar tots aquests llibres a la Biblioteca de Piera i aconseguir el que preferiu amb el carnet.

Es tracta d'una tasca voluntària, però aquest treball es tindrà en compte en la nota del primer trimestre.

NOM I COGNOMS

CURS

FITXA DE LECTURA

TÍTOL _____

AUTOR _____

Si correspon, nom del traductor _____

Il·lustrador/a _____

Editorial _____ **Col·lecció** _____ **Núm.** _____

Lloc i data de publicació _____

OPINIÓ PERSONAL

BREU RESUM

LLISTAT ORIENTATIU DE LLIBRES

Abedi, Isabel *La Lola entra en escena*
Abedi, Isabel *Em dic Lola*
Aliaga, Roberto *Entresombras y el circo ambulante*
Babiano, Iván *Laberint de jocs*
Baccalario, Pierdomenico *Una Maleta plena d'estrelles*
Bid Bidari, Bono *Jo, Elvis Riboldi i Boris el superdotat*
Byn Byng, Georgia *Molly Moon i el misteri mòrfic*
Campoy, Ana *El Xíling de plata*
Canal, Eulàlia *La Pluja als llavis*
Carbó, Joaquim *Un Dia de la vida d'en Felip*
Marlot Carlson, Caroline *El Terror de los mares*
Daneshvari, Gitty *Monstramigues per sempre*
Despeyroux, Denise *El Gran llibre dels vampirs*
Folck, Jordi *Llibre d'encanteris de la Vella Taràndula*
Foxley, Janet *Muncle Trogg*
Garlando, Luigi *El Retorn del capità!*
Gatti, Alessandro *En Klincus Escorça i la llàgrima del drac*
Gatti, Alessandro *En Klincus Escorça i el viatger de la nit*
Gehm, Franziska *Una Amiga de por!*
Grabenstein, Chris *Escapa de la biblioteca del Sr. Lemoncello*
Hierro, Isabel *Vacaciones en la Atlántida*
Juster, Norton *El Peatge màgic*
Kinney, Jeff *La Crua realitat*
Kinney, Jeff *Mala sort!*
Kinney, Jeff *El Rodrick mana*
Kinney, Jeff *Quina calda!*
Kinney, Jeff *El Tercer en discòrdia*
Kinney, Jeff *Vella escola*
Kinney, Jeff *Això és massa!*
Kinney, Jeff *Ruta infernal*
Kinney, Jeff *SOS! atrapat en família*
Lacombe, Benjamin *Ondina*
Manso, Anna *Una Noia N.O.R.M.A.L. fa de pintora*
Meloy, Colin *Las Crónicas de Wildwood*
Muñoz Avia, Rodrigo *El Meu germà el geni*
Myst, Magnus *El Llibre malèfic*
Nel·lo, David *La Nova vida del senyor Rutin*
Obiols, Miquel *He tornat a jugar amb la mare i se m'ha espatllat*
Pavanello, Roberto *Bruixes a mitjanit*
Pavanello, Roberto *L'Àvia de Tutankamon*
Pavanello, Roberto *Una Missió olímpica : Brilly Pat*

Pavanello, Roberto *Quatre amigues i un misteri*
Pavanello, Roberto *El Despertar de les gèrgoles*
Pavanello, Roberto *El Gran Kong*
Pavanello, Roberto *El Monstre de les clavegueres*
Pavanello, Roberto *El Guardià del far*
Pavanello, Roberto *El Drac asmàtic*
Pichon, Liz *El Genial mundo de Tom Gates*
Priestley, Chris *Cuentos de terror desde la boca del túnel*
Punset, Ana *Tot per un somni*
Punset, Ana *Amigues forever!*
Punset, Elsa *El León jardinero*
Ruiz Garzón, Ricard *El Llibre de Morfeu : una aventura contra el Dr. Letàrgic*
Russell, Rachel Renee *Manual de supervivència a l'institut*
Russell, Rachel Renée *Una Estrella poc glamurosa*
Russell, Rachel Renée *Feliços per sempre?*
Russell, Rachel Renée *Una Trencacors de pega*
Russell, Rachel Renee *SMR sobre patins! : síndrome de la muntanya russa*
Russell, Rachel Renee *Quan no ets la reina de la festa*
Russell, Rachel Renee *KFT! : ha nascut una friqui del pop*
Russell, Rachel Renee *Ueee! Una crac del periodisme*
Santiago, Roberto *El Misteri de l'ull de falcó*
Santiago, Roberto *El Misteri dels àrbitres adormits*
Santiago, Roberto *El Misteri dels set gols en pròpia porta*
Snicket, Lemony *Qui pot ser a aquestes hores?*
Stevenson, Steve *Desafiament al Transsiberià*
Stilton, Geronimo *El Secret dels cavallers*
Szillat, Antje *Cómo sobrevivir a una familia de chiflados*
Tashjian, Janet *La Meva vida com a estrella de cine*
Ubac, Claire *Dissenyadora sí o sí*
Ubac, Claire *Nova moda a classe*
Valente, Catherynne M. *La Niña que recorrió Tierra Fantástica en un barco hecho por ella misma*
Walliams, David *El Mago del balón*
Walker, Peter *Atrapat al Zombi Park*
Walker, Peter *Zombis : la guia més completa*

La caseta de la tia Rose

Em dic Marcel. Visc en un poble no gaire gran on plou sovint. Es diu Orzac. Els carrers són costeruts perquè el poble està al peu d'una muntanya que, en lloc d'acabar en punta, té una forma així com de palangana gegant, ja que en realitat és el cràter d'un volcà apagat. N'hi ha més, de volcans apagats, pels volts d'Orzac: fa milers i milers d'anys, tota aquesta zona era com una mena d'olla de xocolata desfeta ben espessa que bullia i escopia foc i lava. Devia ser molt emocionant. Per Orzac hi passa un riu amb l'aigua molt freda, però molt neta, no com el riu de la ciutat on vivia abans.

Avui han començat les vacances d'estiu i no sé què fer. La mare ha anat a treballar a la fonda i jo m'he quedat sol a casa. M'agradaria sortir i anar a jugar amb el René i la seva colla. Suposo que han baixat al riu, o potser han anat al camp de rugbi. Però ahir, quan es van acabar les classes, no em van pas dir si voldria anar amb ells. La mare em diu que no he d'esperar que siguin sempre els altres els qui vinguin a buscar-me.

–Vés-hi tu i demana'ls si et volen a jugar –em diu.

Ella no ho entén: no és tan senzill. I si em diuen que no? O si em diuen que sí, però no em fan ni cas? Llavors encara és pitjor. Durant el curs, com que estàvem junts a classe, era més fàcil, però ara que hem començat les vacances...

A Orzac fa només un any que hi visc, des de l'estiu passat, que és quan ens vam instal·lar a la caseta de la tia Rose. Abans hi havia vingut de vegades a passar uns quants dies de vacances, però mai no havia parlat gaire amb els nens del poble: no sé per què, però tenia la sensació que no els queia gaire bé. L'estiu passat, quan vam venir a viure-hi, hi vaig fer dos amics, però eren forasters, com jo, i se'n van anar a finals d'agost. Llavors em vaig quedar sol.

La tia Rose es va morir l'hivern de l'any passat. Em va saber molt de greu, encara que ja era molt velleta.

–Un dia o altre tindrem un ensurt –deia sempre la mare.

Fins que, una nit, ens van telefonar i ens van dir que estava molt greu, i al cap de pocs dies es va morir.

Vam tenir una bona sorpresa quan vam saber que ens havia deixat la caseta a nosaltres! Perquè, de fet, la tia Rose no era parenta de la mare: era tia-àvia de meu pare, tot i que s'estimava moltíssim la meua mare. A mi em sembla que era l'única persona de la família del meu pare que se l'estimava. Encara que d'això, la mare no en parla. Els altres no ens han fet mai gaire cas; ni la meua àvia de Bordeus, la mare del pare, que amb prou feines ens ha vingut a veure. La mare diu que és perquè ja és molt gran, però jo no m'ho acabo d'empassar. La tia Rose sí que n'era, de gran, i en canvi sempre pensava en nosaltres: en telefonava i ens escrivia, i ens enviava regals; ens feia arribar fruita i verdur –no sé pas com–, i formatge i ous, que deia que eren més frescos que els que compràvem a ciutat, i sempre hi posava una joguina per a mi.

El barri on vivíem era una mica gris i trist, i el pis era petit i atapeït, entaforat entre un munt de pisos iguals i amb un balconet diminut on la mare feia mar i mànigues per fer-hi créixer quatre plantes.

A la mare li agraden molt, les plantes. A mi també. He decidit que quan sigui gran vull ser jardiner. Em sembla que ho vaig decidir el dia que la mare es va presentar a casa amb un test nou i em va dir:

-Té, aquest és per a tu. Pots plantar-hi el que vulguis.

Ho heu intentat mai, de plantar alguna cosa i de veure com creix? Jo ho trobo increïble. Ara bé, s'ha de tenir molta paciència. I, això sí, no pots plantar el primer que et passi pel cap.

A mi, per exemple, el que m'hauria fet il·lusió de debò hauria estat tenir un arbre fruïter: una prunera, o una perera, o un cirerer... Per això em vaig fer un fart d'enterrar pinyols dins el meu test. Però, és clar, no vaig tenir sort.

MERCÈ CANELA. *La casa de les acàcies*

ACTIVITATS

- 54 Explica el significat d'aquestes paraules i expressions del text o escriu-ne sinònims:

- costeruts
- no m'ho acabo d'empassar
- entaforat
- feia mans i mànigues

- 55 Respon aquestes preguntes sobre el text:

- En quina època de l'any passa l'acció?
- On treballa la mare d'en Marcel?
- On acostumia a anar a jugar la colla del René?
- Per què no hi va, en Marcel?
- Quant temps fa que viu a Orzac?
- Què vol ser de gran?
- Quant els ha costat la casa de poble que tenen?

- 56 Busca en el text un moment en què el narrador protagonista s'adreça directament al lector.

- 57 Digues en quin temps estan conjugats els verbs destacats d'aquestes oracions:

- Ens **vam instal·lar** a la caseta de la tia Rosa.
- Abans hi **havia vingut** de vegades a passar uns quants dies de vacances.
- Avui **han començat** les vacances d'estiu.
- La tia Rosa **es va morir** l'hivern de l'any abans.
- Ja **era** molt vella.
- El barri on **vivíem** era una mica gris i trist.
- No **vaig tenir** sort.

- 58 Digues si aquestes oracions tenen el subjecte el·líptic, si és un pronom personal o bé té l'estructura d'un sintagma nominal:

- Em dic Marcel.
- Ella no ho entén.
- Els carrers són costeruts.
- El poble està al peu d'una muntanya.
- La mare ha anat a treballar a la fonda.
- Vam tenir una bona sorpresa.

- 59 Aquesta és la continuació del text que has llegit. Copia'l i completa'l amb les vocals que hi falten, tenint en compte que n'hi ha que van accentuades gràficament:

-Has de buscar alguna planta qu **◆** pugui viure en un balc **◆** -em de la mare. I al final vaig haver de fer-li cas. Tot i que al balc **◆** del nostre pis de la ciutat no n'hi havia gaires, de plantes qu **◆** hi pogu **◆**ssin viure. Aquesta va ser una de les coses que em van conv **◆**ncer de venir a viure a Orzac. Perqu **◆** la caseta de la t **◆**a Rose t **◆** un jard **◆** a davant. **◆**s m **◆**s aviat petit, per **◆** comparat amb el nostre balc **◆** **◆**s immers, i fins i tot hi ha un arbre: una prunera!

- 60 Tria dues paraules de l'activitat anterior que hagi accentuat, i explica per què ho has fet.

- 61 Explica la diferència entre aquestes parelles de mots:

després • després

serè • serè

- 62 A cada grup hi ha una paraula que hem accentuat malament. T'atreveixes a identificar-la?

entén • comprèn • deïem • tèieu • ofèn

anglès • comprès • distès • entremés • burgès

pèsi • pèvol • cafè • vostè • bàstia • clèbil

congrès • església • ingrès • purè • mètxie

- 63 Explica breument per què el text de la lectura pertany al gènere narratiu.

Incendi

Akechi Yumimura, el samurai, va veure com s'alçava una columna de fum en la llunyania. Per la distància, va calcular que el foc provenia, o era molt a la vora, del poble de Yaku, i va témer el pitjor. Devia ser un incendi important, ja que la columna de fum creixia cada cop més.

L'Akechi va esperonar la muntura i va dirigir el cavall en aquella direcció. Trigaria una hora ben llarga a arribar al poble. Mentre cavalcava al galop va pensar en els bandits. Possiblement havien atacat el poble i, no satisfets de robar els pagesos, n'havien incendiat les cases. Devia ser obra d'en Yutaka, va pensar l'Akechi. Algun dia –s'ho havia promès a ell mateix feia molt de temps–, el caçaria i el posaria a disposició de l'Emperador.

Els pobletans, atemorits, van córrer a amagar-se quan van veure aquell genet armat que s'acostava cap a ells.

–És l'Akechi, no hem de témer res –va dir un d'ells en reconèixer-lo.

El samurai va baixar de la seva muntura, mentre els pagesos se li atansaven fins a formar una rotllana.

–Què ha passat? –va preguntar l'Akechi mentre es treia el kabuto vermell que li donava un aspecte terrorífic i s'espolsava la pols del camí del seu jimbaori.

Un nen li va aguantar el casc i es va fer càrrec del cavall.

–Han estat els bandits. Han calat foc a l'església del déu dels estrangers amb ells a dins i després han cremat les seves cases. Segurament no se n'ha salvat cap –va dir un vell que semblava ser el cap del poble.

–Estrangers? –va exclamar l'Akechi.

–Bona gent, vinguts de l'altra banda del mar –va dir el vell, i va continuar explicant-li breument com aquests havien arribat al poble, havien demanat permís per instal·lar-s'hi, i com els ajudaven en les seves tasques diàries alhora que els parlaven del seu déu del cel.

–I dius que ningú no s'ha salvat? –va preguntar de nou el samurai.

–Ningú –va contestar l'ancià.

–I no heu anat a socórrer-los?

–No hem pogut. Els bandits s'han quedat fins que l'església s'ha ensorrat i només després han marxat.

–I llavors? No se us ha acudit comprovar si hi havia algú amb vida?

Ningú no va contestar. Però l'Akechi sabia la resposta: la por els havia atemorit fins a tal punt que ni tan sols havien estat capaços d'actuar com a homes. Una expressió d'enuig es va reflectir a la cara del samurai mentre tots acotaven el cap, avergonyits.

L'Akechi mai no havia vist un estranger i segurament no el veuria mai, perquè tots havien mort calcinats i sepultats sota el foc i les runes. Tanmateix, va decidir acostar-se a aquelles restes fumejants.

Es va dirigir cap a l'altre extrem del poble, al lloc on, fins feia ben poc, s'alçava l'església. El sostre s'havia ensorrat i la runa s'escampava pertot arreu al costat de les fustes fumejants. L'Akechi va caminar entre la runa, els bancs cremats: els cossos carbonitzats. Va mirar cap al fons de l'església; només l'altar, miraculosament, s'havia salvat de l'incendi.

Es va girar cap a la sortida per allunyar-se d'aquell horror i llavors va sentir uns sanglots planyívols que van anar augmentant fins a convertir-se en plor. Era el plor d'un nen. Va fer mitja volta i va dirigir els seus passos cap a l'altar. A mesura que s'hi acostava, els plors desconsolats augmentaven. Va envoltar l'altar i, a sota, va descobrir-hi el cos d'un nen embolicat i que no deixava de moure les manetes sense parar de plorar entre somicons.

L'Akechi va aixecar el nen de terra i se'l va acostar al pit. Era una criatura molt petita, de pocs mesos, i el samurai va comprovar que estava il·lès. Ni una rasxada ni cap cremada. Allò era un prodigi, va pensar l'Akechi; l'altar, intacte, havia protegit la vida del menut.

Va sortir d'allà amb la criatura entre els braços. Ningú més no s'havia salvat. -Tègana -va dir l'Akechi.

La gent del poble no podia creure el que estava veient.

ESTEBAN MARTÍN. *Sanada, la conquesta de l'imperi*

En Akechi feia ben poc, s'alçava l'església.

ACTIVITATS

1. Ordena aquests fets cronològicament, d'acord amb el relat:

- L'Akechi camina entre la ruina de l'església cremada.
- Els pobletans s'atansen a l'Akechi.
- L'Akechi cavalca cap al poble.
- Un vell explica que els bandits han cremat l'església.
- Els pobletans s'amaguen.
- L'Akechi sent un nen.
- L'Akechi veu una columna de fum des de lluny.

2. Relaciona aquestes paraules d'origen japonès amb el seu significat:

kabuto • jimbaori
• samurai

- Guerrer japonès.
- Vestit sense mànigues d'un samurai.
- Casc de l'armadura japonesa.

3. Respon aquestes preguntes:

- On passa l'acció?
- Quina relació tenen, l'Akechi i en Yutaka?
- Quin punt de vista narratiu hi observes?

4. Identifica els verbs d'aquestes oracions extretes del text i indica'n el subjecte. Si hi ha algun subjecte el·líptic, escriu el pronom que se sobreentén.

- El samurai va baixar de la seva muntura, mentre els pagesos se li atansaven fins a formar una rotllana.
- Un nen li va aguantar el casc i es va fer càrrec del cavall.
- La por els havia atemorit fins a tal punt que ni tan sols havien estat capaços d'actuar com a homes.

5. Fixa't en aquest fragment i digues si els sintagmes nominals destacats fan funció de subjecte o de complement del verb:

Es va dirigir cap a l'altre extrem del poble, al lloc on, fins feia ben poc, s'alçava l'església. El sostre s'havia ensorrat i la ruina s'escampava per tot arreu al costat de les fustes fumejants.

6. Digues si les consonants destacades d'aquestes paraules es pronuncien amb so de essa sorda o de essa sonora:

- possiblement
- pagesos
- atansaven
- aspecte
- cases
- capeços

7. Fes una breu descripció d'algun personatge de manga japonès o de còmic. Inclou-hi l'aspecte i els trets de caràcter que en siguin característics.

8. Imagina't que els personatges d'Akechi i Yutaka es troben en el capítol següent. Escriu un possible diàleg molt formal entre tots dos.

En secret

-Entraaaaaa-hi!

-No hi entroooo!

-Com, que no? Ja veuràs com sí!

-És inútil! No ho aconseguirem!

L'Elisabet no es rendeix. Un darrer esforç. Serra les dents, agafa els texans de Stradivarius i els estira amb força cap amunt. Amb totes les ganes, posant els seus cinquanta-quatre quilos en la causa. I... premi! La tela puja per les cames de la seva amiga, encaixant les cuixes i els malucs.

-Ho veus? Hi caps! -crida eufòrica mentre la Valèria es posa dreta. Alguna cosa continua sense anar bé.

-Sí, hi entro. Però ara corda el botó i la cremallera, maca.

-Què? No es pot?

La noia s'aixeca la samarreta i nega amb el cap. L'Eli s'incorpora de terra i se l'acosta. L'una davant de l'altra. Un nou rept. Una morena i una castanya que duu metxes rosses als cabells contra una cremallera i un botó.

-Amaga la panxa, nena.

-Però de què servirà? Estic a punt de rebentar.

-No siguis histèrica! Aquí no petarà ningú. Fica el cul cap endins!

La noia obeeix la seva amiga. Encongeix l'estómac, el cul cap endins... i aguaita la respiració tant com pot. Però, per més que intenten cordar el botó de texans, és una missió impossible. No es pot i prou. L'Elisabet, defallida, cesa en l'intent i s'asseu al llit mentre esbufega. Mira la Valèria, que no sembla gaire contenta.

-Estic grassa -diu ella, trista, gesticulant amb les mans.

-No estàs grassa, no siguis beneïta.

-O jo estic grassa o tu t'has aprimat molt. Abans cabíem a la mateixa roba

-Abans? Fa molt de temps, d'això.

-És igual! El cas és que la trenta-sis no és la meua talla!

-Ja me n'he adonat, ja.

La Valèria sospira i entra al bany a grans passes. S'asseu a la tapa del vò i es treu els texans que li ha deixat l'Eli. Els plega rondinant i els deixa costat, mentre els observa amb tristor. Aquells pantalons de Stradivari tan macos! No ha estat bona idea emprovar-se la roba de la seva an

Quan li va proposar que anés a casa seva abans de sortir i es callà, hauria d'haver-s'hi negat. Ha posat malucs, i el seu cul no mateix que als quinze anys. D'acord, només en té setze, però de febrer, d'aquí a tres mesos, en farà disset. S'ha engraixat molt. La culpa és dels bràquets que ha portat el darrer any. Maleïts bràquets! Si els gelats i aquells pastissos tan tovets no fossin tan fàcils de menjar... Ara té les dents millor, perfectes, però ja no està prima tan prima com a ella li agradaria.

L'Eli va fins on és la seva amiga i l'ajuda a aixecar-se. Li dedica un somriure i li clava un copet afectuós al cul. Totes dues es miren al mirall.

-Tu no em veus grassa?

- No gens.
 -Segur?
 -Seguríssim.
 -No et crec.
 -M'has de creure, estàs molt bona.
 -Bah, sóc massa normal.
 -Tu no ets normal, nena. Ets molt més guapa que la majoria de noies que conec.
 -Quina nota em posaries? Un sis?
 -Un vuit com a mínim.

La Valèria contempla el seu rostre. Un perfil, de cara, l'altre perfil. Potser la seva amiga té raó. És força guapa. El que passa és que al seu costat... l'Elisabet té una bellesa total. Cabells negres llarguíssims, ulls verds hipnotitzadors, llavis espectaculars, primeta però no escanyolida... I una noranta-cinc de pit! La Valèria amb prou feines arriba a la noranta.

Fa uns anys no era així. Podria dir-se que totes dues estaven empatades. Però després una va fer un espectacular salt cap endavant i l'altra, senzillament, no va saltar. L'Eli és força més dona que la Valèria. És notablement més madura, menys criatura. Els nois pensen això mateix. Quants rotllos ha tingut els darrers mesos? Sis més que ella. És a dir, resultat des del gener fins al novembre de 2011: Elisabet, sis, Valèria, zero. Però en això, i només en això, no li fa res que la seva amiga la guanyi. Ella està enamorada. D'un noi, d'un exclusivament. I s'està reservant per a ell. En secret. Perquè ni tan sols la seva companya de mirall sap el que la Valèria sent.

BLUE JEANS. *Bon dia, princesa*

ACTIVITATS

64 Busca en el text un sinònim d'aquestes expressions:

- no cedeix
- ximple
- li va suggerir
- s'aixeca
- tant és!
- tot just
- cansada
- se'n mira
- adulta

65 Respon aquestes preguntes sobre el text:

- Com es diuen les dues amigues?
- Quina edat tenien?
- On es troben?
- Quin problema tenen?
- Quins trets del seu físic i del seu caràcter s'hi oesiaquen? Descriu-les.

66 El diàleg del text és en estil directe o indirecte?
 Per què?

67 Explica per què el text que has llegit és una escena narrativa.

68 Identifica les oracions que tenen atribut i substitueix-lo per un pronom feble:

- L'Elisabet no es rendeix.
- És una missió impossible.
- Estic grassa.
- Es igual!
- La 36 no és la meva talla!
- Es treu els texans.

69 Copia aquests sintagmes, que surten al text, i completa'ls amb c, ç, s o ss:

- darrer eslor
- matxes ro
- s'a
- millor impo
- té una belle
- a total
- sóc ma
- a normal

70 Explica la teva opinió sobre els models de bellesa, tant femenins com masculins, que mostren els mitjans de comunicació. T'agraden? Hi estàs d'acord? Què consideres que vol dir que una persona és «força guapa», com es diu de la Valèria?

En perill d'extinció la meitat de les 7.000 llengües del món

La meitat de les 7.000 llengües que es parlen al món podrien desaparèixer en aquest segle, segons un estudi de National Geographic que va alertar ahir del perill en cinc punts del planeta, entre ells l'Amèrica Central i del Sud. Segons l'informe d'aquesta societat científica nord-americana, més de la meitat de les llengües parlades del món no estan documentades per escrit, motiu que fa que un idioma s'extingeixi cada dues setmanes, en desaparèixer l'últim parlant.

Els lingüistes encarregats de portar a terme l'estudi, David Harrison i Gregory D. S. Anderson, ambdós de l'institut de Llengües Vives, van coincidir ahir en el fet que la desaparició d'un idioma es tradueix directament en una «pèrdua de coneixement».

Les cinc regions del món amb un perill més gran de perdre la riquesa lingüística són l'Amèrica Central i del Sud, el nord d'Àustràlia, l'altiplà nord-oest del Pacífic, Sibèria Oriental i el sud-est dels Estats Units, segons l'informe elaborat en col·laboració amb l'Institut de Llengües Vives per als Idiomes en Perill.

«El 80% de la població mundial parla 83 grans idiomes, mentre que hi ha 3.000 petites llengües que només les utilitza un 0,2%», va dir Harrison durant una conferència de premsa telefònica des de la seu de National Geographic a Washington.

Anderson va explicar que per identificar els punts del món en què hi ha una tendència més gran a la desaparició de les llengües es van centrar en «l'estudi de la diversitat de llengües en certs territoris».

Això comporta no només calcular el nombre de gent que parla un idioma i la quantitat de documentació escrita existent, sinó que a més a més s'ha d'investigar el nombre de famílies lingüístiques presents en aquestes zones.

La diversitat boliviana

«Per exemple, Bolívia té el doble de diversitat lingüística que tot Europa, ja que té 37 llengües i vuit famílies lingüístiques», va explicar Harrison. El lingüista va destacar que existeixen llengües, com la basca, que són úniques perquè no procedeixen de cap família lingüística coneguda, i que la pèrdua d'aquest tipus d'idiomes és de més gravetat, atès que en seria pràcticament impossible la recuperació. «El basc és un cas especial perquè no té relació amb cap altre idioma del món. Doncs bé, a Bolívia hi ha set tipus diferents de llengües com el basc», va explicar Harrison.

Entre les cinc àrees amb llengües en perill hi ha similituds, com per exemple que havien estat territoris colonitzats per potències europees. «Són l'últim baluard de certes llengües en què la colonització va tenir èxit», diu Harrison, que va destacar la greu repercussió que va tenir l'arribada de l'espanyol al Nou Món. «Els idiomes desapareixen quan una comunitat decideix que la seva llengua és un impediment social o econòmic i els nens són especialment sensibles a això», va explicar Harrison.

El País, 19 de setembre del 2007

(Adaptació)

ACTIVITATS

54 En aquest article publicat a la premsa es parla d'una conferència de premsa telefònica.
 • Explica en què consisteix aquest tipus de text expositiu.

55 Copia algun dels fragments literals de la conferència de David Harrison que s'esmenten en el text.

56 Explica per què apostrofem *l'informe* i no apostrofem *la imaginació*.

57 Fixa't en aquests fragments del text i classifica les paraules destacades segons la categoria lèxica:

preposició

adverbi

conjunció

- [...] van coincidir ahir **en** el fet que la desaparició d'un idioma es tradueix **directament** en una «pèrdua de coneixement».
- Les cinc regions del món **amb** un perill **més** gran de perdre riquesa lingüística són [...], **segons** l'informe elaborat en col·laboració amb l'Institut de Llengües Vives per als Idiomes en Perill.
- «[...] hi ha 3.000 petites llengües que **només** les utilitza un 0,2%», va dir Harrison durant una conferència de premsa telefònica **des de** la seu de National Geographic a Washington.
- Això suposa no només calcular el nombre de gent que parla un idioma i la quantitat de documentació escrita existent, **sinó que** a més a més s'ha d'investigar el nombre de famílies lingüístiques presents en aquestes zones
- «Per exemple, Bolívia té el doble de diversitat lingüística que tot Europa, **ja que** té 37 llengües i vuit famílies lingüístiques», va explicar Harrison. El lingüista va destacar que existeixen llengües, com la basca, que són úniques **perquè** no procedeixen de cap família lingüística coneguda [...]. «El basc és un cas especial perquè no té relació amb cap altre idioma del món. **Doncs** bé, a Bolívia hi ha set tipus diferents de llengües com el basc», va explicar Harrison.

58 Escriu una oració amb cadascuna de les conjuncions de l'activitat anterior.

59 En el text es parla de la gran diversitat del món actual, però hi ha molta part de la població que coincideix en les mateixes aficions, com ara el futbol. Per què creus que aquest esport té tants aficionats arreu del món en comparació amb la resta d'esports? Escriu un breu text donant la teva opinió.

L'origen del restaurant

El restaurant, o lloc públic on satisfer les necessitats alimentàries, és un concepte relativament modern.

Tot i que tant monestirs medievals com posades a l'Orient oferien allotjament i menjar als que hi aturaven les seves caravanes, la paraula actual té l'origen a França, concretament a finals del segle XVIII, quan ja s'havien introduït els carruatges.

Primer es va començar a menjar on es paraven les diligències, a les posades o *relais*. També a les botigues, on els compradors tastaven la mercaderia.

La paraula *restaurant* es va utilitzar per primera vegada a París, quan es va designar així un establiment fundat (diu la llegenda que per un tal Boulanger) al voltant de 1765 a la parisenca Rue des Poulines. Allà se servia menjar i begudes d'una manera diferent a les posades, ja que només s'hi admetia els que menjaven. El va visitar Diderot, segons cartes de l'època.

La dècada del 1760, l'emergent classe mitjana parisenca va desenvolupar una nova passió pels brous i sopes saludables («restaurants» o reconstituents) que prenien en aquests establiments.

La paraula va assolir un gran èxit i el *Diccionari de Trévoux*, el 1771, definia els *restaurateurs* com «aquells que tenen l'art de fer els veritables brous restauradors i el dret a vendre tota mena de cremes, potatges d'arròs, ous frescos, macarrons, volateria, confitures, compotes i altres plats saludables i delicats».

En la dècada del 1780 van obrir a París refectoris més cuidats, on els clients ocupaven taules individuals en la línia del que caracteritza avui les cases de menjars.

La Revolució Francesa va canviar la història del restaurant, quan molts cuiners, que es van quedar sense la feina que tenien a les cases aristocràtiques, es van incorporar amb entusiasme a aquest nou tipus d'establiments, els cellers dels quals es van omplir d'excel·lents vins venuts pels nobles. El bon menjar va passar dels palaus al carrer.

Després de la Revolució, Napoleó Bonaparte («un home que menjava de pressa i malament», segons Brillat Savarin) va autoritzar els xefs dels aristòcrates que donessin menjar a les seves cases, del que hi hagués, perquè no havia aparegut el concepte «à la carte» que s'imposaria amb Napoleó III, un dels locals favorits del qual era Ledoyen, als Camps Elisis, encara en funcionament.

La paraula *restaurant* es va estendre després per Europa i a Londres va obrir el primer el 1873. Pel que fa al Nou Món, aquest corrent el va representar als Estats Units Delmonico's, a la ciutat de Nova York.

A Espanya ja havia arribat el concepte de fonda amb Botín el 1725, el restaurant més antic del món segons el llibre Guinness dels rècords. El 1839, Lhardy va significar l'arribada de la modernitat gastronòmica a Madrid

RAFAEL ANSÓN. *La Vanguardia*, 2 d'abril del 2014

ACTIVITATS

54 Respon aquestes preguntes sobre el text:

- A quin segle es comença a fer servir el mot *restaurant*?
- Quin menjar es posa de moda a mitjan segle XVIII?
- Per què canvien els restaurants després de la Revolució Francesa?
- Quin és el restaurant més antic del món?

55 Aquest text es va publicar en un diari. Per què podem afirmar que és expositiu?

56 Indica si els sintagmes subratllats del fragment següent són SN, SV o SP:

La Revolució Francesa va canviar la història del restaurant, quan molts cuiners, que es van quedar sense la feina que tenien a les cases aristocràtiques, es van incorporar amb entusiasme a aquest nou tipus d'establiments, els cellers dels quals es van omplir d'excel·lents vins venuts pels nobles. El bon menjar va passar dels palaus al carrer.

57 Explica per què la primera oració del text és atributiva.

58 Substitueix els complements destacats per un pronom feble:

- Els monestirs i les posades oferien alotament i menjar.
- La paraula actual té l'origen a França.
- La Revolució Francesa va canviar la història del restaurant.
- Els clients ocupaven taules individuals.

- Indica de quin tipus de complement es tracta en cada cas.
- Afegeix un CI a la primera oració.

59 Escribeu en lletres tots els anys que apareixen en el text:

- segle XVII
- 1765
- 1760
- 1771
- 1780
- 1873
- 1725
- 1839
- 2014

60 Redacta un breu text expositiu en què s'expliqui la diferència que hi ha en l'actualitat entre aquests conceptes: bar, restaurant, menú, carta, hotel i pensió.

Cultura

« Enrere

Enviar un comentari

★ A- A A+ 📄 ✉

ESTRENA

BERNAT SALVÀ

Personatges esclafats pel monstre

16/05/14 00:00

El somni de molts cineastes és «fer una gran pel·lícula de Hollywood, això és el que somiem tots des de petits», explicava el cineasta gal·lès Gareth Edwards a aquest diari el 2010, quan va presentar a Sitges *Monstruos*. Doncs bé, ell l'ha fet realitat: després de gastar només mig milió de dòlars en aquell film, la seva següent pel·lícula és la nova versió de Hollywood de *Godzilla*, promoguda per Warner Bros., el pressupost de la qual podria acostar-se als 160 milions de dòlars. Però Edwards deia més coses a El Punt Avui: «Avui dia, amb les possibilitats tecnològiques que tenim, no cal un gran pressupost per fer una bona pel·lícula.» I conclouia que, en el seu següent projecte, «és més important tenir el control creatiu que disposar d'un bon pressupost». Vistos els resultats i les crítiques que s'han publicat de *Godzilla*, no sembla que el director en tingués un excessiu control creatiu. No deu ser pas fàcil si multipliques per 320 el pressupost del teu treball anterior. En tot cas, la nova pel·lícula sembla que vulgui donar pes als personatges, i compta per això amb secundaris de la talla de Bryan Cranston (l'aplaudit Walter White de la sèrie *Breaking bad*), la francesa Juliette Binoche i el japonès Ken Watanabe. Però no són els humans els que se situen en el cor d'aquesta història, sinó les catàstrofes recreades amb efectes especials digitals. En un dels moments àlgids de *Godzilla* coincideixen sobre Honolulu el monstre gegantí, els moviments sísmics i una apagada elèctrica que provoca (i que fa que caiguin avions i helicòpters) un gran tsunami.

Protagonitzada pel jove actor anglès Aaron Taylor-Johnson (*Kick-Ass*), *Godzilla* té dos referents molt evidents del món real: l'accident a la central nuclear de Fukushima i els atemptats de l'11-S. Però és al cinema on trobem la major part de les influències: des de les nombroses pel·lícules sobre Godzilla (la meitat de l'acció transcorre al Japó), fins a *Monstres contra alienígenes* (l'homenatge a la ciència-ficció clàssica), *Súper 8* (aquí també els governs ho saben tot, però ho oculten a la població) i *Monstruoso* (el trauma post 11-S es fa molt evident).

Malgrat tots aquests referents, i a pesar de caure en els excessos d'acció i efectes especials tan habituals al gènere, el nou *Godzilla* és una pel·lícula estranya, d'atmosfera plujosa i fosca, que acumula massa subtrames i sovint deixa en segon terme uns humans que són menys heroics del que és habitual. I tot i que el director defensa la ciència-ficció com una eina per preguntar-se coses sobre un mateix, el seu film deixa ben poc espai per pensar.

FITXA

«Godzilla»

EUA, 123' **Gènere:** Ciència-ficció. **Direcció:** Gareth Edwards.

Intèrprets: Aaron Johnson, Elisabeth Olsen.

Argument: El monstre més famós del món s'enfronta a malvades criatures que, animades per l'arrogància científica de la humanitat, amenacen la vida dels homes.

Valoració crítica: ***

ACTIVITATS

56 Contesta aquestes preguntes sobre el text:

- Quin tipus de text has llegit?
- Per què és un text argumentatiu?
- Quina durada té la pel·lícula?
- Qui n'és el director?
- De quin gènere és?
- Segons el crític, és una bona pel·lícula?
- Quina és la pega més important de la pel·lícula, segons ell?

57 Digues si els sintagmes subratllats són complements circumstancials o bé de règim:

- Avui dia, amb les possibilitats tecnològiques que tenim, no cal un gran pressupost per fer una bona pel·lícula.
- Coincideixen sobre Honolulu el monstre gegantí, els moviments sísmics i una apagada elèctrica.
- La meitat de l'acció transcorre al Japó.
- Compta per això amb secundaris de la talla de Bryan Cranston.

58 Copia aquestes paraules i, sense mirar el text, completa-les amb **b** o **v**:

• explica ◆ a	• mo ◆ iments	• tro ◆ em	• so ◆ int
• se ◆ a	• pro ◆ oca	• go ◆ erns	• en ◆ iar
• possi ◆ litats	• a ◆ ions	• po ◆ lació	• mal ◆ ades
• tre ◆ all	• e ◆ idents	• ha ◆ ituals	• jo ◆ e

59 Escriu l'imperfet d'indicatiu sencer dels verbs destacats:

- No **sembla** que el director tingués un excessiu control creatiu.
- No **deu** ser pas fàcil.

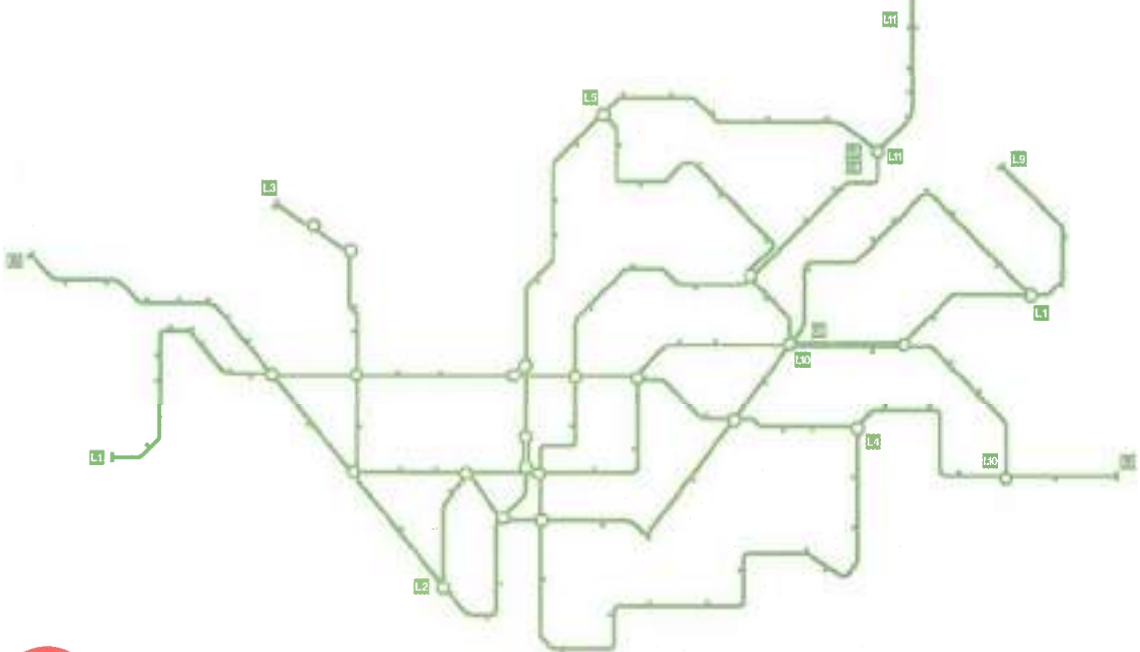
60 Explica les diferències entre una pel·lícula com *Godzilla* i un dramàtic de televisió.

61 Escriu una crítica d'una pel·lícula que hagis vist recentment. No et descuidis d'afegir-hi una breu fitxa tècnica que inclogui la durada, el gènere, el país de producció, el director i els intèrprets principals.

TMB Sostenible

Viatja en metro, ajuda el planeta.

Viatjant en metro i bus redueixes les emissions de CO₂.

Transports
Metropolitans
de Barcelona

ACTIVITATS

55 Observa bé la imatge que conté el cartell i respon aquestes preguntes:

- Quin significat té l'arbre?
- Què representen les arrels?
- Quins dos espais representen el fons blau i el fons blanc?
- Quin missatge es desprèn de la imatge del cartell?

56 Ara llegeix el text que acompanya la imatge i contesta les preguntes:

- Què vol dir TMB?
- Quin o quins eslògans hi trobes? Explica'n el significat.
- Hi ha algun missatge que no sigui un eslògan? Explica-ho.
- Quina relació veus entre el text i la imatge?

57 Aquest anunci, és publicitat institucional o comercial? Quin creus que és el seu objectiu?
Explica si trobes que l'aconsegueix i per què.

58 Fixa't en les formes verbals que conté el cartell:

- En quins modes verbals estan?
- De quin temps verbal és la forma *viatjant*? Escriu el present d'indicatiu complet d'aquest verb. Quines persones s'escriuen amb **tg**? I amb **tj**?
- Escriu el present, el perfet, l'imperfet i el plusquamperfet de subjuntiu del verb *ajudar*.

examen
B

59 Observa aquest cartell, d'una pel·lícula ambientada al metro de Nova York.
Explica què hi veus.

- Creus que és un bon cartell?
- Aconsegueix atraure l'atenció? Per què?

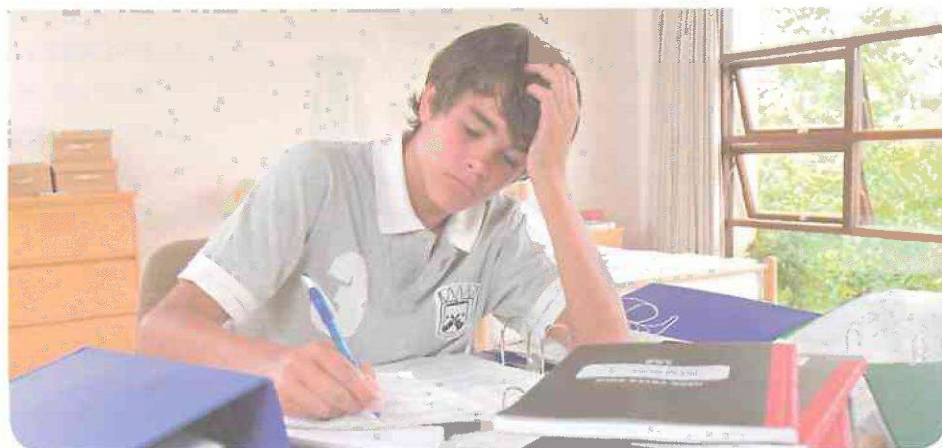
On fallen habitualment els treballs acadèmics?

Els treballs no se suspelen perquè siguin massa curts, encara que a alguns estudiants els ho sembli i s'esforcin a prioritzar l'extensió del treball a qual-sevol preu. La majoria de treballs acadèmics tampoc no fracassen per la falta de qualitat dels resultats que mostren, sinó per la manera com s'escriuen i comuniquen. Aquestes són algunes raons habituals del fracàs dels treballs acadèmics:

1. Inconsistències entre uns objectius excessivament ambiciosos i unes dades molt més limitades. Establir uns objectius no fonamentats en les evidències existents és un error freqüent. Teoria i dades han d'anar juntes. La teoria sense dades és fum. Les dades sense teoria són meres anècdotes.
2. Indefinició del que es pretén fer i de qui és el destinatari. No tenir una idea clara sobre el que es pretén fer (quin és l'objectiu del document?, què es vol comunicar?), ni tampoc a qui s'està adreçant (quina en serà l'audiència?) és un altre problema greu. Si es coneixen les característiques de l'audiència, serà fàcil determinar quines explicacions convé donar sense que semblin repetitives (explicant coses que tothom sap) ni excessives (donant per sabudes coses que no ho són).
3. Desorganització en els continguts. Treballs plens de parts que no encaixen i amb repeticions argumentals que trenquen la fluïdesa del discurs.
4. Dèbil fonamentació teòrica. Sense una idea clara de les publicacions més recents o les metodologies més adequades de l'àmbit que es tracta.
5. Expressió pobre, avorrida o inapropiada. La manera com s'escriu un contingut influeix en la comprensió i l'interès que genera en el lector. El públic, si ha d'escollir entre una història sense conseqüències molt ben explicada o una de molt profunda però mal contada, escollirà sempre la història trivial. I no pocs professors o tribunals actuarien de la mateixa manera.

Enlloc apareix un motiu que digui «els treballs acadèmics fallen perquè són massa curts». Ben al contrari, els defectes d'un treball que no està ben definit, que està mal organitzat i que es mostra poc fonamentat es fan més evidents com més llarg és el treball.

JORDI SANCHO. *Com escriure i presentar el millor treball acadèmic*
(Adaptació)

ACTIVITATS

55 Respon aquestes preguntes:

- Quin és l'objectiu d'aquest text?
- Què significa l'expressió «la teoria sense dades»?

56 El fragment que tens a continuació pertany al mateix llibre que el text anterior, però hi falten alguns signes de puntuació. Reescriu-lo correctament:

Hi ha quatre qüestions que cal respondre al més aviat possible en començar el treball
 ◆ què vols fer ◆ com ho faràs ◆ quina serà la teva aportació i quin valor tindrà ◆ així minimitzes l'angoixa i fas productius els esforços ◆ com més aviat ho tinguis clar ◆ més útil serà cada hora que l'hi dediquis i més hores hi voldràs dedicar.

57 Escribeu un text en imperatiu amb instruccions i consells senzills per evitar cometre els errors típics en un treball acadèmic. Pots agafar algunes oracions del text i modificar-les.

58 Explica per què porten dièresi aquestes paraules del text:

- freqüent
- conseqüències
- fluïdesa
- Per què adequada no porta dièresi?

59 Separa en síl·labes les paraules següents:

- prioritzar
- incònsistències
- comprensió
- estudiants
- teoria
- repeticions
- qualsevol
- audiència
- metodologies
- majoria
- inapropiada
- conseqüències

60 Reflexiona sobre els treballs que has fet al llarg de la teva trajectòria acadèmica. Pots començar responent les preguntes següents:

- Creus que l'autor té raó pel que fa a les mancances més freqüents dels treballs?
- Quins creus que són els punts febles dels teus treballs? Per què?
- Quin és el punt que et costa més aplicar, de tots els que s'exposen en el text?
- N'hi ha algun que no t'hagis plantejat mai a l'hora de fer un treball?

- Escribeu un text breu explicant la teva manera de fer els treballs: recerca d'informació, organització del contingut, temps que hi dediques, notes que t'han posat i si les consideres justes, etc. Després, analitza què podries fer perquè els teus treballs milloressin, tenint en compte el text que acabes de llegir.

Astres (del 20 al 26 de juny)

per Madam Odamae

ÀRIES (21/3 al 20/4)

Bons dies per iniciar relacions amoroses i socials. També hauràs de solucionar gestions administratives. Bon moment per demanar un crèdit. Pot presentar-se alguna situació tensa amb la família. Salut: molt bé. • Diners: molt bé. • Amor: molt bé. • Sort: bé. Núm. 6.

TAURE (21/4 al 20/5)

Tendència a obsessionar-te pels problemes presents veient més dificultats de les que realment existeixen. Pren-te les coses amb calma. Estaràs nostàlgic. Període favorable a les relacions de parella. Salut: bé. • Diners: bé. • Amor: bé. • Sort: regular.

BESSONS (21/5 al 20/6)

Setmana de moltes alteracions laborals i personals. S'aniran solucionant els problemes que vénen del passat, però no tinguis pressa a fer-ho. Possibilitat de fer aviat un viatge de plaer i relaxar-te. Salut: regular. • Diners: bé. • Amor: bé. • Sort: regular. Núm. 8.

CRANC (21/6 al 21/7)

Dies de vida social molt intensa. Et podries relacionar amb persones molt interessants. No et convé viatjar ni comprometre't amb cap projecte a llarg termini. Procura vigilar amb l'alimentació. Salut: regular. • Diners: bé. • Amor: bé. • Sort: bé. Núm. 5.

LLEÓ (22/7 al 23/8)

Confrontació amb alguna figura que representa l'autoritat. Mesura les teves paraules, però tampoc et deixis trepitjar. Econòmicament, hauràs de fer algun esforç. Molt de moviment en l'amor. Salut: bé. • Diners: regular. • Amor: bé. • Sort: regular.

VERGE (24/8 al 23/9)

Dies de lucidesa en què sabràs organitzar els teus assumptes professionals i econòmics. Les teves relacions afectives milloraran. Viuràs moments de gran intensitat inoblidables. Cuida la teva salut. Salut: regular. • Diners: bé. • Amor: molt bé. • Sort: bé. Núm. 6.

BALANÇA (24/9 al 23/10)

Moments favorables als assumptes professionals, viatges i intercanvis de tot tipus. Tindràs energia per fer de tot. Solucionaràs un assumpte relacionat amb la família o la teva llar. Salut: regular. • Diners: bé. • Amor: molt bé. • Sort: bé. Núm. 7.

ESCORPÍ (24/10 al 22/11)

Una mica de disciplina i organització t'ajudarà a tirar endavant allò en què t'has compromès i que et resulta pesat. Pel que fa a l'amor, pots trobar una persona amb qui congeniïs immediatament. Salut: regular. • Diners: bé. • Amor: bé. • Sort: bé. Núm. 4.

SAGITARI (23/11 al 21/12)

La teva economia tindrà molta importància aquests dies. Hi ha una persona prop teu que et crea tensions; procura passar-ne una mica i tot anirà millor. La família et donarà suport. Salut: molt bé. • Diners: bé. • Amor: molt bé. • Sort: bé. Núm. 0.

CAPRICORN (22/11 al 20/1)

Lideraràs un assumpte comunitari. Sabràs encomanar entusiasme. A la feina rebràs una notícia que comportarà un canvi favorable. Hi haurà un apropament a la teva parella. Salut: bé. • Diners: bé. • Amor: molt bé. • Sort: bé. Núm. 2.

AQUARI (21/1 al 18/2)

Passes per un moment molt important de la teva vida. Algun conflicte està al caure, així que no abaixis la guàrdia. Problemes de tipus econòmic, però un ajut inesperat et resultarà favorable. Salut: molt bé. • Diners: regular. • Amor: molt bé. • Sort: bé. Núm. 7.

PEIXOS (19/2 al 20/3)

Setmana de millora general de la teva vida. Seguiràs els impulsos del teu cor i faràs coses perquè t'agraden i per amor. Reorganitzarà la teva economia i intenta treure't de sobte alguns deutes. Salut: bé. • Diners: regular. • Amor: molt bé. • Sort: bé. Núm. 6.

ACTIVITATS

72 Quin és l'objectiu d'aquest text?

73 Busca en el text tres verbs en futur i un en condicional i conjuga'n totes les persones, fent atenció als accents.

74 Reescriu aquest fragment sense posar-hi punts i seguit, i afegint-hi verbs i connectors per relacionar les oracions:

CRANC (21/6 al 21/7)

Dies de vida social molt intensa. Et podries relacionar amb persones molt interessants. No et convé viatjar ni comprometre't amb cap projecte a llarg termini. Procura vigilar amb l'alimentació.

75 Quin temps verbal és la forma *congeniis*? Conjuga'n totes les persones i també el present d'indicatiu complet. Quines dues persones s'escriuen igual en tots dos temps? Quines formes porten dièresi?

76 Explica el significat d'aquestes expressions del text, relacionades amb el món dels oficis i les professions:

- solucionar gestions administratives
- demanar un crèdit
- alteracions laborals
- fer un esforç econòmic
- moments favorables als assumptes professionals
- reorganitzar l'economia

77 Observa aquestes imatges i comenta-les des del punt de vista simbòlic. Fixa't en el joc amb formes i objectes per crear poesia visual.

